

Комитите од четата на војводата Никола Панов - Гостиварче сакале да присуствуваат на манастирскиот собир во Лешок, кој традиционално се одржувал секоја година на Света Богородица. Браќата Јакуп и Пајазит кај Калиново ја забележале групата комити. Почнала долга престрелка, при што Јакуп загинал, а Пајазит бил тешко ранет. Еден комита загинал, а неговите соборци го зеле и ноќта го погребале на селските гробишта во с. Туденце. Слатинчани, помогнати од албанското население од околните села, се упатиле кон манастирот, а тетовскиот кајмакам ги предупредил да не влегуваат во него. Албанците дозволувале да влезе кој сака, а никој да не излезе, мислејќи дека комитите се таму.

Игуменот на "Св. Атанасиј", јеромонахот Еротеј, ги смирувал гостите да не се плашат, бидејќи во манастирот немало комити. По пет дена, во манастирот пристигнала османлиска војска за да ја осознае вистината. Османлискиот командант почнал преговори со игуменот, кој го убедувал дека манастирот не е вмешан во убиството и дека во него нема комити.

на пушките, жителите на с. Слатина се упатиле кон полето и таму ги нашле бостанџиите, мртвиот Јакуп и тешко ранетиот Пајазит, кој успеал да им каже дека тоа било поголема вооружена група и дека таа се упатила кон манастирот во Лешок. Слатинчани помогнати од албанското население од околните села, собрани околу 7.000 вооружени со пушки, вили, секири и други предмети, предводени од Мемет паша од с. Ратае, Алимбег Дерала, Адем-ага Тресија и Абдул Меџит се упатиле кон манастирот, при што претходно тетовскиот кајмакам ги предупредил да не влегуваат

■ Пишува: Илија ПЕТРУШЕВСКИ

На 28.8. 2005 година се навршуваат сто години од сардисувањето на лешочкиот манастир "Св. Атанасиј", кој се наоѓа во подножјето на Шар Планина, северо-источно 8 км од Тетово и западно 50 км од Скопје.

На критичниот ден, комитите од четата на војводата Никола Панов - Гостиварче имале желба да присуствуваат на големиот манастирски собир во Лешок, кој традиционално се одржувал секоја година на Света Богородица. Одејќи кон Полог четата минала низ Дервенската Клисура, прво навратила во с. Ротинце и се сместила кај учителот, воедно и свештеник, Коце Јанчевски од родот на Мелазини. И денес во неколку семејства на неговите потомци како предание се пренесува престојот на комитите кај нивниот прадедо. Внуката Стојна го има раскажано родовското предание, а него го забележал и професорот Васко Матовски од истото село.

Според договорот, тука ги чекал учителот од с. Јелешник, Тодор Томев. Ноќта спроти 28.8. 1905 година, Тодор ја повел четата кон Лешок по поблискиот полски пат. Тие минале низ Слатинско Поле.

На местото со топонимот Калиново, покрај патот, се наоѓал бостанот на браќата Јакуп и Пајазит од с. Слатина, кои го чувале бостанот од крадци. Одејќи по патот, Пајазит ја забележал групата и викнал по

"ЕГУМЕНЕ, КАДЕ Т - БРЕ СУЛТАНУМ,

Јакуп, кој бил во колибата, кажувајќи му дека доаѓа голема група луѓе. Слушајќи го повикот, комитите сфатиле дека ќе бидат откриени, се распрснале и легнале на земја, а Јакуп пукнал, веројатно за да ја заплаши групата, мислејќи дека се крадци. Меѓутоа, неразумлувајќи многу вооружените комити му возвратиле и така почнала престрелката која траела долго, при што Јакуп загинал, а Пајазит бил тешко ранет. По престрелката, комитите се собрале и се вратиле назад, засолнувајќи се на планината Жеден.

ВИСТИНА

Според моите сознанија од истражувањето за настанот, дојдов до нови откритија, кои во вашиот неделник прв пат се објавуваат, а тоа е дека еден од комитите загинал, тие го зеле со себе и ноќта го погребале на селските гробишта во с. Туденце, кое се наоѓа во подножјето на Жеден, што се потврдува со изјавата на Лулков дека четата се вратила на

Жеден. Второ, кај бостанот останала капата на загинатиот комита, која на судењето ја донеле како доказен материјал, што се совпаѓа со кажувањето на притворениот Атанас.

Вознемирани од пукањето

во манастирот и да не ги вознемируваат околу трите илјади манастирски гости, бидејќи властите ќе презеле соодветни мерки за осветлување на случајот. Така, Албанците се наредиле на ма-

ЛЕШОЧКИОТ МАНАСТИРСКИ КОМПЛЕКС ВО 1936 ГОДИНА

настирскиот сид, дозволувајќи внатре да влезе кој сака, а никој не смеел да излезе, мислејќи дека комитите се таму. Освен тоа, тие ја сопреле и водата со која се снабдувал манастирот.

За време од пет дена, колку што бил сардисан манастирот, игуменот на "Св. Атанасиј" јеромонахот Еротеј ги смирувал гостите да не се плашат, бидејќи тука немало комити и манастирот не бил вмешан во никакви работи.

По пет дена, во манастирот пристигнала османлиска војска од 300 коњаници и 2.000 пешаци, под команда на Алај-бег Гали, за да ја осознаат вис-

"Св. Атанасиј", како што погрешно се пее во една погрешна новокомпонирана песна, а гостите си заминале. Меѓутоа, настанот оставил длабоки траги во сеќавањето кај гостите и кај лешочани, кое и денес им се пренесува на помладите генерации како предание.

ДОКАЗИ

Меѓу другото, се пренесуваат и неколку верзии околу четата комити. Во Лешок, во преданието се раскажува дека четата била скриена на падините на Шар Планина во местото Габер, кое се наоѓа

ната Жеден.

По повод овој настан, според кажувањето на починатиот Атанас Поп Ончев, османлиските власти ги притвориле и на суд ги изнела следните 14 луѓе: од Лешок - тројцата браќа Атанас, Јасре и Спиросинови на поп Онче од Лалошој; Гурчин - Деспотов син од Гурчеј; Столе - Кочов син од Цицарој; Јосиф - Аврамов син од Кашамеј; Стојан - син Иванов од родот Ивановски или Костадиној; од Варвара - Трпо од родот Коачој, дедото на лекарот Киро Ковачески од Тетово; храбриот Симче од родот на Кубурој, кому Мемет-паша од Ратае му се заканил

Бог да бие, Бог да бие
Арнаути слатинчани.
Сардисале, сардисале
Лешечкиот манастир.

Први беше, први беше
Алим бегот Дерала
Други беше, други беше
Адем ага Тресија
Трети беше, трети беше
Абдул Меџит Кучето

Кажи попе егумене
каде ти се комитите
Ајр ефендум бре султанум
овде нема комити

Комити са више село
више село Слатина,
Комити са више село,
више село Слатина

Бог да прости, Бог да прости
Алај бегот Призреник
Тој ми прати суварие
и го пушти манастирот.

И СЕ КОМИТИТЕ ОВДЕ КОМИТИ НЕМА"

тината и да преземат соодветни мерки. Алај-бег Гали почнал преговори со игуменот јеромонахот Еротеј. Тој го убедувал османлискиот командант дека манастирот не е запознат и вмешан во убиството и дека во него нема никакви комити. Покрај убедувањата, бил извршен и законски претрес во коначите, при што Османлиите се увериле дека во манастирот навистина нема комити. Тогаш арнаутите (Албанци) биле растерани од манастирскиот сид, со кој тој бил заграден, без да се нанесат пакости и палење на

над манастирот. Според слатинчани и според кажувањето на сега починатиот наставник Иснија Абдулахи, групата комити била сместена во Слатина кај Џеладин Мехмед. Меѓутоа, двете верзии не се точни, бидејќи во Архивот на Македонија се наоѓа изјава на Филип Трифунов Лулков од Вруток, кој бил еден од учесниците во четата на немилиот настан. Инаку, тој е татко на универзитетскиот професор на Катедрата по географија Јован Ф. Трифуноски, во која меѓу другото е наведено дека четата се вратила на плани-

да не се прави многу храбар, бидејќи ќе го расчепи и едната нога ќе му се најде на Жеден, а другата на Плоча на Шар Планина; потоа браќата Трипун и поп Трпе Мојсоски од Брезно, инаку Трипун е татко на починатиот лекар во Државната болница во Скопје - Ристо Трифунов - Брезјанин, првиот примариус во Р Македонија и адвокатот Иљо од Тетово; од Непроштено - Мојсо по кого родот е наречен Мојсиини, а денес ги викаат Кукој; и Сане Ристовски-Гуле од Тетово и Стојан од Вратница.

Според истражувањето на Душко Атанасовски од истото село, Стојан му припаѓал на родот Тапшанои и на седумнаесетгодишна возраст тој се вклучил во организацијата за национално ослободување (на Душко ова му го раскажал неговиот син Јордан, кој сега има 62 години, а се родил кога татко му имал 55 години и тоа од неговиот втор брак). По повод овој настан, непознат пејач ја испеал познатата песна "Сардисале, сардисале Лешочкиот манастир", која со својата содржина се совпаѓа со вистинскиот настан.

ADNAN REISEN
STUTTGART

Informacii i rezervacii
od 9⁰⁰ do 21⁰⁰ часот

Büro Stuttgart
Tel. 0711 / 8 17 78 72
Fax 0711 / 8 17 78 73
Mobil 0171 / 5 46 32 20

70469 STUTTGART - Leobenerstr. 33 - FEUERBACH

FREIBURG
OFFENBURG
KARLSRUHE
STUTTGART
ULM
MÜNCHEN

KUMANOVO
SKOPJE
GOSTIVAR
KICEVO
VERBINDUNG MIT
SPOJUVANJE SO

STRUGA PRILEP
OHRID BITOLA

Adnan Reisen

Büro Kicevo
Tel./Fax: 045 / 228 630
Mobil: 075 / 742 721
070 / 711 788

Büro Freiburg
Tel. 0761 / 500 235
Mob. 0170 / 411 7693

Büro Offenburg
Tel. 0781 / 17 48

Selckja Sreda / Petok Germanija za MAKEDONIJA
Selckja Sreda / Sabota Makedonija za GERMANIJA